

Asia

Muutettu direktiiviehdotus tietyistä tavarankäytön kauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 25/2015 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ehdotus on osa digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaa. Puheenjohtajavaltio Itävallan tavoitteena on saada direktiiviehdotusta koskeva neuvoston yleisnäkemyksen hyväksytyksi 6. ja 7.12.2018 pidettävässä OSA-neuvostossa ja kolmikantaneuvottelut loppuun yhdessä tulevan pj-valtio Romanian kanssa alkuvuonna 2019 ennen Euroopan parlamentin vaalitaukoa.

Suomen kanta

Pj:n kompromissiehdotus on Suomen hyväksyttävissä osana kokonaisuutta, jolla pyritään luomaan EU:hun digitaaliset sisämarkkinat.

Säännöksiin on saatu neuvottelujen kuluessa huomattavia Suomen neuvottelutavoitteiden mukaisia parannuksia: pj:n kompromissiehdotus ei muun muassa sisällä niitä komission ehdotukseen sisältyneitä Suomessa erityisen ongelmallisina pidettyjä säännöksiä, jotka on mainittu valtioneuvoston kirjelmässä eduskunnalle jaksossa 6 (U 25/2015 vp, s. 10).

- Kuluttajien näkökulmasta on myönteistä, että myyjän virhevastuu ei rajautuisi enää kahteen vuoteen, vaan jäsenvaltio voisi säätää pidemmästä virhevastuujaksosta taikka valita sellaisen sääntelyn kuin Suomessa, jossa myyjän virhevastuu rajautuu vanhentumisajan perusteella.
- Yritysten näkökulmasta puolestaan on hyvää, että kuluttajalla ei kompromissiehdotuksen mukaan olisi oikeutta purkaa kauppaa silloin, kun virhe on vähäinen, ja että virhettä koskevaa oletussäännöstä sovellettaisiin eräin poikkeuksin vain vuoden ajan, kun komission ehdotuksen mukaan oletussäännöstä sovellettiin kaksi vuotta. Oletussäännöstä sovelletaan kuluttajansuojalain mukaan nykyisin kuusi kuukautta.
- Lisäksi kompromissiehdotuksen mukaan jäsenvaltiolla olisi oikeus säätää kuluttajalle velvollisuus tehdä reklamaatio virheestä kohtuullisessa ajassa sen havaitsemisesta, kun komission ehdotuksen mukaan tällaista velvollisuutta ei olisi voitu säätää.

- Säännökset koskevat niin perinteisiä tavaroita kuin ns. älytavaraita, jotka eivät ilman tavaroihin sisältyvää tai niihin liittyvää digitaalista sisältöä suorittaisi tehtäviään/toimintojaan.
- On poistettu epäselvyys sen suhteen, vaikutetaanko direktiivillä kuluttajan oikeuteen vaatia hyvitystä virheen johdosta aikaisemmilta myyntiportailta, kuten valmistajalta tai maahantuojalta. Ehdotuksen johdanto-osan 35 kappaleen viimeisen virkkeen nojalla tämä seikka jää edelleen kansallisen lainsäätäjän toimivaltaan.

Suomi pyrkii mahdollisuuksien mukaan neuvotteluissa vielä siihen, että jäsenvaltio saisi mahdollisuuden mukauttaa säännöksiä kansallisesti siten, että niissä otettaisiin huomioon taloelementtien kauppaan liittyvät erityispiirteet (vrt. kuluttajansuojalain (38/1978) 9 luku), ja että ehdotusta vielä teknisesti hiottaisiin siten, että se sanamuodoiltaan tarkemmin vastaisi digitaalisista sisällöistä ja palveluista EP:n kanssa neuvoteltua kompromissia.

Useat jäsenvaltiot katsovat, että tavarantoiminnan virhettä koskevan oletussäännöksen tulisi olla joko luonteeltaan minimisäännös siten, että jäsenvaltiot voisivat säätää kansallisesti pidemmästä ajasta, taikka että vaihtoehtoisesti direktiivissä tulisi säätää pidemmästä, kahden vuoden ajasta, jotta kuluttajansuojan taso näissä jäsenvaltioissa ei alenisi. Suomi voi kompromissin saavuttamiseksi hyväksyä sen, että oletussäännöksen kesto pidennetään. Suomi preferoi tällöin sitä vaihtoehtoa, että jäsenvaltio voisi säätää kansallisesti pidemmästä ajasta sen sijaan, että pidempi aika tulisi pakolliseksi kaikissa jäsenvaltioissa, ja että direktiivin mukainen oletussäännöksen kesto aika lyhennettäisiin kuuteen kuukauteen, mikä vastaisi nykyisen direktiivin 1999/44/EY sääntelyä.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi joulukuussa 2015 ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveiksi, jotka koskevat tavarantoiminnan verkkokauppaa ja muuta etämyyntiä sekä digitaalisen sisällön toimittamista (KOM (2015) 634 ja 635 lopullinen).

Neuvottelut neuvostossa aloitettiin ensin digitaalista sisältöä koskevasta direktiiviehdotuksesta, koska jäsenvaltiot pitivät epätarkoituksenmukaisena komission ehdottamaa lähestymistapaa, jonka mukaan tavarantoiminnan kauppaa koskevat sopimusoikeudelliset säännökset olisivat erilaiset siitä riippuen, mitä myyntikanavaa käyttäen tavaraa myydään (etämyynti vai muu myyntikanava, kuten kivijalkakauppa). Jäsenvaltioiden kantojen johdosta komissio antoi lokakuussa 2017 muutetun direktiiviehdotuksen, jonka mukaan ehdotuksen soveltamisala laajennettiin siten, että säännökset koskevat tavarantoiminnan kauppaa siitä riippumatta, mitä myyntikanavaa elinkeinonharjoittaja käyttää.

Pj-valtio Itävalta on tehnyt päämäärätietoista työtä yhteisymmärryksen saavuttamiseksi ehdotuksen suhteen. Kompromissiehdotuksessa otetaan useissa suhteissa tasapainoisemmin huomioon kuluttajien ja myyjien edut kuin komission alkuperäisessä ehdotuksessa.

Kompromissiehdotus sisältää säännökset kriteereistä, joiden perusteella arvioidaan sitä, onko tavara sopimuksenmukainen, sekä kuluttajan oikeuksista silloin, jos tavara on virheellinen. Direktiivi koskee niin perinteisiä tavaroita kuin ns. älytavaraita. Uutta on

muun muassa se, että tavarassa katsotaan olevan virhe, jos siihen sisältyvää tai liittyvää digitaalista sisältöä taikka palvelua ei päivitetä tavarán sopimuksenmukaisen toiminnan turvaamiseksi.

Direktiivi kumoaisi toteutuessaan tavarán kauppaa koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT-sopimuksen 114 artikla, määräenemmistö neuvostossa, yhteispäätös Euroopan parlamentin kanssa

Käsittely Euroopan parlamentissa

IMCO on vastuuvaliokunta (raportoi ja Pascal Arimont/PPE). Lausuntovaliokuntia ovat JURI (raportoi ja Heidi Hautala/Vihreät) ja CULT.

Kansallinen valmistelu

Luonnosta U-jatkokirjeeksi on käsitelty sisämarkkinat – jaoston (EU-8) kirjallisessa menettelyssä 14. – 16.11.2018.

Eduskuntakäsittely

TaVL 2/2016 vp; LaVL 9/2017 vp; TaVL 33/2017 vp; LaVL 20/2017 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Kulutustavaroiden kaupasta säädetään kuluttajansuojalain 5 luvussa. Lisäksi kuluttajansuojalain 9 luvussa on taloelementtien kauppaa koskevia erityissäännöksiä. Merkittävin yksittäinen ero 5 ja 9 luvun säännösten välillä koskee purkukynnystä virhetapauksissa (taloelementtien osalta korkeampi purkukynnys kuin muussa tavarán kaupassa).

Kuluttajansuojalainsäädäntö kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 10 kohdan mukaisesti.

Taloudelliset vaikutukset

Sopimusoikeudellisen lainsäädännön nykyistä pidemmälle menevä harmonisointi on omiaan parantamaan yritysten edellytyksiä käydä rajat ylittävää kauppaa sisämarkkinoilla. Toisaalta säännösten muuttuminen aiheuttaa yrityksille kertaluonteisia kustannuksia sen johdosta, että niiden on mukautettava prosessinsa uusiin säännöksiin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Useat jäsenvaltiot katsovat, että tavarán virhettä koskevan oletussäännöksen tulisi olla luonteeltaan minimi siten, että jäsenvaltiot voisivat säätää kansallisesti pidemmästä ajasta, taikka vaihtoehtoisesti direktiivissä tulisi säätää pidemmästä, kahden vuoden ajasta. Eräät jäsenvaltiot katsovat, että koko direktiivin tulisi olla minimiharmonisoiva.

Asiakirjat

Muutettu ehdotus tietyistä tavarankäytön kauppaa koskeviin sopimuksiin liittyvistä seikoista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY kumoamisesta (COM(2017) 637 final)

Pj:n kompromissiehdotus (WK 13814/2018 INIT)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Katri Kummoinen, oikeusministeriö, puh.02951 50266

EUTORI-tunnus

EU/2015/1681

Liitteet**Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
